

Tijekom godina, spomen na oslobodjenje nekadašnje okupirane teritorije hrvatske teritorija bio je dominantno hrvatski nacionalni događaj. Međutim, Oluja - koja se temelji na deklaraciji potpisanoj u Splitu 22. srpnja 1995. od strane predsjednika Hrvatske i BiH, u to vrijeme Franje Tuđmana i Alije Izetbegovića - treba biti sagledana i zapamćena u mnogo širem kontekstu. Ova operacija razriješila je, u roku od četiri dana, gordijski čvor tadašnje najkompleksnijih svjetske krize.

Operacija Oluja postala je referentna u međunarodnim odnosima, budući da je potvrdila glедиšte da diplomatsku akciju treba pratiti vjerodostojna prijetnja sile. Doista, diplomatski napori vođeni od strane američkog diplomata Richarda Holbrooka uslijedili su nakon Oluje. BiH je nakon četiri godine rata dobila mirnovni sporazum u studenome, dogovoren u Daytonu i potpisan u Parizu 1995.

Kada se Hrvatska pozicionirala kao kredibilna vojna sila, koja suraduje sa Zapadom, cijela sigurnosna arhitektura u regiji je izmijenjena. Dvije i pol godine kasnije Hrvatska i Srbija svjeđočile su uspješnom završetku UNTAES-a u hrvatskom Podunavlju, koji je mirno reintegrirao preostali okupirani dio Hrvatske. Taj ljudstven i mirni i međunarodno potpomognuti model reintegracije u Europi često predlažem kao dobar primjer reintegracije dijelova oblasti Donjecka i Luganske te Krima u Ukrajini.

Nema dvojbe da je Oluja utjecala i na brzi proces donošenja odluka u NATO-u u vezi intervencije zbog Kosova 1999. Dok se prisjećamo mnogih pozitivnih aspekata Oluje, operacije koja je stanovnicima Bihaća spasila život, a Zapadu obraz, srpska komemoracija je našalost bila razočaravajuća. Optužbe za genocid koje su Hrvatskoj pripisane zbog operacije Oluja te usporedbe s holokaustom i armeniskim genocidom ozbiljan su korak nazad za proces pomirenja u regiji.

Sve žrtve zaslužuju počast i poštovanje. Međutim, dvadeset godina kasnije, moramo biti oprezni i ukazati Beogradu na ozbiljne prepreke pomirbi koje proizlaze iz pokušaja za takšavanja propale politike Velike Srbije revizijom događaja iz razdoblja devedesetih.

Ukoliko su članstvo u EU, provedba reformi i razvoj dobrosusjedskih odnosa, zaista stvarni prioriteti Srbije, tada je ključno da društvu u Srbiji dovede proces katarze te prihvati istinu o agresivnoj ulozi Miloševićevog režima, uključujući odgovornost istog režima za odlazak Srba te 1995. Jasno izražavanje žaljenja i isprika, preduvjeti su za oprost i trajno pomirenje sa susjedima. ●

Dizanje zastave na središnjoj proslavi 20. obljetnice vojno-redarstvene akcije Oluja u Krinu

Krah projekta Velike Srbije nije holokaust

Jasno izražavanje žaljenja i isprika za ratne zločine preduvjeti su za oprost i trajno pomirenje sa susjedima

PIŠE
**MR. SC.
ANDREJ
PLENKOVIC**

Potpredsjednik Odbora za vanjske poslove
Europskog parlamenta i predsjednik Izaslanstva
Europskog parlamenta za odnose s Ukrajinom

Usrijedu je Hrvatska obilježila 20. obljetnicu vojno-redarstvene operacije Oluja, koja je 1995. osigurala povratak okupiranih područja u ustavnopravni poredak RH. Ujedno, ona je - samo par tjedana nakon makra više od 8000 bošnjačkih muškaraca i dječaka u Srebrenici - spriječila sličnu tragediju u Bihaću.

Nizom operacija Hrvatske vojske 1994. i 1995. koje su kulminirale Olujom u potpunosti je preokrenut tijek rata u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Poraženi su Miloševićevi jataci Milan Martić, Radovan Karadžić i Ratko Mladić, a sva četvorica kasnije su bila optužena pred Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju u Haagu za razna kaznena djela, uključujući genocid.

Hrvatska, koja je godinama otvorena zemlja i poticje povratka svih svojih građana, obilježava Dan pobje-

de i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja kako bi se prisjetila žrtava te odala počast braniteljima. Međutim, ove godišnjice i Srbija je odlučila obilježiti taj dan - kao dan sjećanja, kako bi komemorirali odlazak Srba iz tada okupiranih hrvatskih teritorija. Premda Srbija ima pravo sama određivati obljetnice, ipak bi trebala imati na umu ispravan odnos prema povijesti, a recentne izjave visokih dužnosnika o povlače nju paralela s tragedijama poput holokausta pokazuju pomanjkanje dobrog ukusa. Srpsko stanovništvo je zaista bilo žrtva, ali ne hrvatskih akcija 1995., nego neveralističnih i zločinačkih ciljeva svojih vođa, kojisu naredili i organizirali pokret prema Srbiji.

Oni su bili nesretne žrtve poražene velikosrpske ideologije, kao i deseci tisuća nesrba koji su platili svojim životima prije 1995. i stotinama tisuća koji su napustili BiH i Hrvatsku kao izbjeglice. Stoga bi svaka komemoracija koja odvaja žrtve od nedjela projekta Velike Srbije bila revizija povijesti, a pokušaji referiranja na holokaust nedopustiva perverzija povijesti.

Nažalost, Srbija je nedavno krenula u reviziju nekoliko aspekata svoje prošlosti. Dugo nastojanje za rehabilitacijom Draže Mihailovića nije mo-

glo proćinezapaženo. Optuženi ratni zločinci Sešelj privremenim puštanjem iz pritvorila - zbog zdravstvenih razloga - kontinuirano širi govornu žrnje i huška na rat, bez adekvatne akcije srbijanskih vlasti.

Prije nekoliko tjedana Srbija je lobirala i angažirala Rusiju da promovira svoju agendu u poricanje genocida u Srebrenici, pa je Moskva stavila veto na nacrt Rezolucije u Vijeću sigurnosti UN-a. Mnogi u Srbiji i dalje odbijaju prihvatiti da je u Srebrenici počinjen genocid, što potvrđuju odluke Međunarodnog suda pravde i MKSJ-a. Međutim, Srbija nije mogla spriječiti Europski parlament i američki Kongres u donošenju rezolucija o Srebrenici.

Srbija također primjenjuje svoj kontroverzni zakon o sudjenjima za ratne zločine. Rezolucija EP-a pozvala je Srbiju da razmotri ovaj zakon, u suradnji sa svojim susjedima i Europskom komisijom.

Ključno je da društvo u Srbiji dovrši proces katarze te prihvati istinu o agresivnoj ulozi Miloševićevog režima